

Закінчення московської конференції трьох міністрів.

28.12. ранком проголошено в Вашингтоні, Лондоні і Москві спільну декларацію Бернса, Бевіна і Мохотова, в якій подано вислід нарад, що тривали від 16 до 28 грудня в Москві. Декларація має такі точки:

Про атомну енергію: Генеральним зборам Об'єднаних націй буде поставлено на розгляд пропозицію про утворення міжнародної контрольної комісії для справ атомної енергії. Франція, Китай і Канада будуть запрошені взяти участь у ініціативі внесення такої резолюції. Текст даної резолюції поміщено в декларації. Це докладно розроблений план декларації Трумена-Етлі-Кінга, проголошеної 19 листопада в Вашингтоні.

Про Румунію: Всі три великодержави зроблять пропозицію румунському урядові поширити свій склад через прийняття двох представників опозиції, по одному від націонал-цараністської і ліберальної партій. Цим партіям буде забезпечено свободну участь у виборах і повну свободу політичної та громадської діяльності. Коли всі ці умови будуть виконані, тоді Англія і США визнають румунський уряд. У склад делегації від трьох великодержав для переговорів з румунським урядом ввійдуть: Віннінський /СССР/, Керр /Англія/, Гарріман /США/. У цій точці більшовики пішли також на уступки англо-американцям, хоч ці останні не досягнули всього, чого хотіли. - ред./

Болгарія: Советський уряд має пропонувати болгарському урядові прийняти в свій склад двох представників демократичних опозиційних партій. Це є умовою визнання болгарського уряду Англією та Америкою. Тут англо-американці досягнули дуже мало, хоч і це є уступкою більшовиків у користь вимог аліантів. - ред./

Далекий Схід і Корея: Буде створено нову Далекосхідну комісію, в склад якої ввійдуть: США, Великобританія, СРСР, Китай, Франція, Голландія, Канада, Австралія, Нова Зеландія, Індія і Філіппіни. Осідок комісії - Вашингтон. Комісія має рішати всі важні проблеми Далекого Сходу. Крім того буде створено Борозну Раду для Японії в складі США, СРСР, Англії і Китаю. Рада матиме дорадчий голос, Найвищою і одинокою виводною владою в Японії буде і надалі головнокомандуючий окупаційних військ в особі Мак-Артура. - У Кореї буде створено тимчасовий корейський демократичний уряд. Промисловість, транспорт, сільське господарство і культурні справи віддаються під опіку контрольної комісії, зведеної з представників чотирьох великодержав. Тут теж, як бачимо більшовики одбули дуже мало. - ред./

Мирні договори з Італією, Мадярщиною, Болгарією, Румунією і Фінляндією: Підготовку мирних договорів розпочнуть заступники міністрів закордонних справ, що урядують у Лондоні, негайно. Мирні договори підпишуть: з Італією - США, Англія і Франція; з Мадярщиною, Болгарією і Румунією - США, Англія і СРСР; з Фінляндією - Англія і СРСР. До першого травня збереться мирна конференція всіх держав, що виповідали війну Німеччині і згаданим державам. Ця конференція матиме змогу висловитися про текст договорів. Тут, хоч більшовики досягнули найбільше, всеж таки мусіли поступитися власне в скликанні мирної конференції. - ред./

Про Китай: У цій справі відбулася виміта думок. Три міністри погодились, що в Китаї повинен володіти один централізований уряд, цей уряд повинен включити в себе інші демократичні елементи країни. Домашня війна в Китаї повинна припинитися якнайскорше. Советські війська повинні забратися з Маньчжурії до 1. лютого 1946. Американські війська у північному Китаї несуть головну відповідальність за роззброєння і евакуацію японців. Вони заберуться з Китаю тоді, коли американська командування вважатиме, що ці війська сповнили вже свою задачу.

-х-

Перед своїм виїздом з Москви мін. Бернс заявив: Щоб усі постанови конференції були здійснені, потрібно взаємного довіря між великодержавами і чесності кожної з договірних сторін. Конференція є тільки одною з фаз змагання до мира. Вона не дала розв'язки всіх питань. Не заключено ніяких тайних договорів.

Також Бевін зложив заяву у Москві після закінчення конференції: Персьм

справи були темою довгих розмов. Але порозуміння не вдалося досягнути. Дата 2. березня 1946.р. як остаточний речення забрання чужих військ з Ірану об'єднує далі. Перські питання будуть старатися розв'язати дорогою нормальних дипломатичних переговорів.

Відгуки на декларацію.

Обидва найповітряніші нью-йорські часописи "Н.Ю Таймс" і "Н.Ю Геральд Трибун" стверджують, що в Москві рішено тільки питання процедури /способу розгляду даної справи/. Але це так важно, бо об'єднання процедури розбилося, наприклад, Лондонська конференція. Подруге, Росія погодилася з повною готовістю на план Трумена-Етлі щодо міжнародної контролю атомної енергії.

Московська "Правда" підчеркає угоду про контроль атомної енергії і створення контрольної комісії для корей. По думці "Правди" це останнє послужить прикладом і для інших країн, над якими треба встановити опіку.

У Парижі відмічають, що втіха в Вашингтоні і Лондоні з приводу досягненої угоди з трохи перебільшена. У Москві обійшли мовчанкою кілька дуже важких питань, нпр., справу Німеччини. Французький уряд рішив скасувати виконання щодо деяких точок московської декларації і щойно тоді висловиться про неї.

У Нероїї - розчарування. Перський уряд зневірений і знеохочений. Перський міністр закордонних справ висловився, що вже зав'язав на нормальні дипломатичні переговори. Іранський уряд - загрозений.

У Туреччині так невдоволені з того, що в Москві не порушили советських претензій до турецької території. На днях турецький міністр закордонних справ приїде до Лондону і буде переговорювати з мін. Бевіном.

У Букаресті витягають оптимізм і добрі надії. Болгарський прем'єр заявив свою готовність виконати рішення конференції. В ЧСР московську декларацію прийняли з радістю.

У Китаї, так урядові круги як і комуністи вдоволені московською угодою. У столиці Кореї 30.12. вибухли розрухи. Населення Кореї зрозуміло, що над Кореєю, згідно з постановою московської конференції, мають розтягнути мандат. Кореяни обкидали камінням американських воїнів. Американський командуючий видав розпорядки, згідно з якими американські війська повинні поводитися так, щоб не дразнити населення.

Генерал Мак-Артур заявив, що скидає з себе всяку відповідальність *розв'язку* рішення конференції щодо Японії. Але він твердо рішений зробити все можливе, щоб піти на зустріч бажанням, висловленим у Москві, тому, що це справи світової ваги.

30.12. у Москві мала місце розмова між іноземними кореспондентами і московським журналістом. Цьому останньому поставили питання: хто найбільше скористав на московській конференції - Англія, США чи СРСР. Большевик відповів, що таке питання зовсім не на місці, бо переговорювали не вороги, а союзники. Краще спитати, наскільки покращала співпраця.

Англійський часопис "Таймс" так стверджує, що досягнуто угоди тільки в процедуральних питаннях. "Таймс" висловлює надію, що і інші питання будуть незабаром розв'язані в дусі взаємного розуміння і довіри. Часопис "Дейлі Телеграф" пише: "Не можна ніяк погодити советських претензій до Туреччини з постановами статуту Об'єднаних націй".

Звіт Бернса з московських нарад.

30.12. промовляв по радіо з Вашингтону мін. Бернс. Він здавав американцям звіт з своєї поїздки в Москву. Ось головні точки його промови:

Атомна бомба: З російського боку не поставили на нарадах ні якого запити щодо наукової чи технічної сторінки нового винаходу. Бернс боронить московських рішень в справі атомної енергії.

Балкани: Росія має на Балканах свої поважні інтереси, головні в Болгарії і Румунії. Бернс висловив надію, що в цих країнах буде пороблено поважні зміни в напрямі більшої репрезентативності і більшої демократичності урядів. Вперше від Ялтинської конференції Москва виявила дофру волю і охоту переговорювати в цьому питанні.

Мирні договори: США не потвердять ніколи такого договору з якоюсьбудь з п'яти країн, який мав би йти в розріз з інтересами малих народів. Великі розходження в поглядах на справу мирних договорів існують далі, а здобутки московських нарад не є надто великі.

Перське питання: Переговори в цій справі були діями вже до того, що здавалось, що питання буде рішено остаточно.

Далекій Схід: Уповноваження ген. Мак-Артура щодо Японії ніяк не є обмежені московськими постановами.

Інші вістки.

Лондон, 25.12.: Вчора ввечері /латинський Свят-вечір/ у будинку італійської компартії в Римі відбувся феофорова банкет. Багато чільних представників партії, а також її генеральний секретар Паліміро Толіятті зазнали важких поранень. Крім Толіятті всіх інших поранених відставлено до лікарні.

Лондон, 25.12.: З нагоди Свят-вечора промовляв папа Піє XII. Він говорив про моральні основи майбутнього миру і заявив, що доки існують тоталітарні держави, доти мир немислимий. - З нагоди Різдва папа іменував 82 нових кардиналів, у тому тільки одного італійця. Всі інші новоіменовані кардинали - це єпископи різних країн світу.

Лондон, 26.12.: З Софії доносять: Учора відбулось перше засідання болгарських народних зборів. М. ін. на зборах виступав лідер болгарської компартії, Г. Димітрієв. Він домагався внесення монархії в установах республіки в Болгарії, загострення притомів поборювання фашизму і усунення капіталізму, тобто націоналізації найважливіших галузей народного господарства.

Лондон, 26.12.: На руки московської конференції прийшов лист від американського комітету пошарання добробуту у Вірменії. Лист домагається відірвання від Туреччини і прилучення до СРСР турецької Вірменії. Авторі листа покликаються на "дуже справедливе рішення през. Вільсона" в 1919-20 рр. про те, що Вірменія повинна бути ціла. /Відомо, що коли Вільсон разом з Клемансо і Лойд-Джорджем після першої світової війни устанавлювала мир, Вірменія була вільною і незалежною державою, яку рік пізніше розгромили більшовики в порозумінні з турками. - ред./.

Прага, 26.12.: З Парижа повідомляють: французький міністр праці, виступаючи з промовою про покращання умов праці і соціальні реформи, висловився, що Франція думає звернутися до Італії, Польщі, Чехословаччини і Югославії, щоб посиляли до Франції порожку відповідну кількість фізичних робітників.

Прага, 26.12.: З Каїро повідомляють, що Панарабська ліга буде домагатися, щоб Лівія /колишній італійська колонія/ одержала самостійність, або щоб мандат над лівією дістала Панарабська ліга.

Лондон, 26.12.: Заступник міністра закордонних США Ачесон сказав, що, можливо, з початком січня відбудеться зустріч "великої трійки".

Нью-Йорк, 26.12.: През. Трумен назначив 500 делегатів від США, які поїдуть до Греції, як обсерватори при виборах. Одна частина делегатів виїде до Греції вже в січні.

Лондон, 26.12.: Турецьке радіо назвало советські претензії до турецької Грузії смішними. Туреччина готова боронити цілості своїх теперішніх кордонів до останнього, - сказано в турецькому радіо.

Лондон, 26.12.: Між Великобританією і Польщею заключено договір, на основі якого в Польщі будуть висвітлювати британські фільми.

Лондон, 27.12.: Англійські кореспонденти, що недавно дістали дозвіл на вїзд до советської зони Німеччини, доносять про нові порядки, що їх закладають більшовики в окупованій ними частині Німеччини. Наприклад, більшовики розпарцелювали 7 тисяч юнкерських /поміщицьких/ маєтків площею понад 100 гектарів кожний. Загально дістало землі 282 тисячі селянських господарств. - Гітлерівців викинуто всіх. Більшовики виявилися більш лагідними від англійців чи американців у поступуванні з гітлерівцями, бо залишали самим німцям різнати, хто гітлерівець.

Лондон, 28.12.: З Вашингтону повідомляють, що вже 28 держав підписало угоду в Бреттон-Вудс, яка передбачає створення міжнародного стабілізаційного фонду в сумі 2 мільярдів 500 тисяч мільйонів фунтів стерлінгів і створення міжнародного відбудовного банку зі закладовим капіталом 2 мільярдів 250 мільйонів фунтів стерлінгів.

Київ, 29.12.: ТАСС передає, що в англійському часописі "Таймс" поміщено цими днями статтю московського кореспондента цього часопису п. з. "Про советську Україну". Англійський кореспондент мав відвідати ряд міст і сіл України. Очевидно зміст статті, переданий більшовиками не має в

особі нічого неприємного для більшовиків.

Лондон, 29.12.: Незабаром відбудуться в Лондоні англо-перські дипломатичні розмови. Темою розмов буде справа півн. Ірану.

Лондон, 29.12.: З початком січня з'їдуться в Лондоні делегати збройних сил у США, Англії, СРСР, Франції і Китаї. Вони будуть радити над створенням поліційних збройних сил Об'єднаних націй, як це передбачено статутом Об'єднаних націй.

Лондон, 29.12.: Міністерство закордонних справ США подало проект створення при організації Об'єднаних націй пресо-журналістичної комісії. Її завданням було би регулювати виміну вісток між державами і довести до повної свободи в ній діяльність міжнародного преси.

Лондон, 29.12.: У Москві підписано франко-радянський торговельний договір. Він має зобов'язувати 5 років, передбачає створення торговельних місій, в Парижі - радянської, в Москві - французької. В договорі є точка про якнайбільше упрощення.

Лондон, 30.12.: Тижневик "Економіст" не перед появою московського коментаря пише про перські питання: "Не тільки потреба охорони нафтових районів Баку перед модерною зброєю каже більшовикам пхатися в Іран і Туреччину. Важливою причиною є господарські можливості цих країн. Якщо відносини між трьома великими державами не будуть припинені, то питання Близького Сходу немовляно буде рішати".

Нью-Йорк, 30.12.: Військова комісія США виїде на перегляд американських воєнних споруд і військових частин на Далекому Сході й у Європі.

Москва, 30.12.: З Вашингтону доносять, що Трумен підписав закон про продовження надзвичайних уповноважень для президента, які він мав в час війни. Уповноваження продовжено до червня 1946 р. Трумен домагається від конгресу ще дальшого продовження повноважень.

Лондон, 30.12.: З Бухаресту повідомляють, що король Михайло прибув до столиці. Він перебував пів року на саї, не беручи ніякої участі в політичному житті країни, в наслідок конституційної кризи, до якої довів режим Грозі. Тепер король візьме участь у переговорах, що розпочнуться з хвилюю, коли до Бухаресту прибуде дипломатичне представництво трьох великих держав в особах Виганського, Керра і Гаррімана.

Лондон, 30.12.: Советські власті в Мадящині вготували список 830 підприємств, які подають вони за були німецькі. Совети домагаються передачі цих підприємств в їхні руки. - Прем'єр Мадящини Тіладі в нещодавній промові заявив, що мадярський уряд у першій половині найближчого року мусить поробити дуже гострі виходи, щоб поліпшити господарське положення країни, яке є дуже критичне. /Зіставивши обі ці вістки, бачимо, як безоглядно грабують Мадящину більшовики. - ред./

Лондон, 30.12.: У процесі проти чотирьох німецьких старшин, що відбувся на днях у Бремені /СРСР/, трьох засуджено на кару смерті через повішення. Вирок виконано змістя і примарно на міській площі. - У процесі проти десяти німецьких воєнних злочинців в Ленінграді частина підсудних признала, що за масові вбивства 10 тисяч польських старшин у Катині несуть вини німці. Чого то не визнають і до чого не признаються ті, що потрадуть у руки НКВД. В цьому випадку більшовики хотять сфабрикувати докази, що не вони помордували польських старшин у Катині. Більшовикам дуже на цьому залежить, бо справа Катиня відома в цілому світі. - ред./

Лондон, 30.12.: Мін. Бевін виголосив нещодавній побажання журналові "Британський Союзник", що виходить на російській мові в Москві. У посланні м. ін. говориться: "В найближчому році ми хочемо збудувати вічний і незрушаний мир. Він принесе працюючим масам світу вищий життєвий рівень, суспільні уліпшення і свободу".

Нью-Йорк, 30.12.: През. Трумен доручив перевірити торговельні і виробничі книги фірми "Дженерал Моторс" в зв'язку з тим, що вже від довгого часу 200 тисяч робітників цієї фірми страйкує. Перевірка книг має показати, чи підвищення заробітної плати конче мусить погаснути за собою підвищу ціл на виробні підприємства.

Москва, 31.12.: Постанова РНК СРСР анесено з днем 1. січня 1946 р.

Москва, 31.12.: Московське радіо нарікає і каже, що орган "лівої" соціал-демократичної партії, часопис "Муста" Мааларі виступає вороже проти

ОСОР, боронять суджених як воєнних злочинців б. членів фінського уряду, очевидно чи підсвідомо підкриває дружбу між фінляндією і ОСОР.

Москва, 31.12.: Сталін прийняв учора спеціального висланника генераліссімуо Чан Кай-ші в особі його сина.

Лондон, 31.12.: З Париза доносять: французькі установачі збори ухвалили минулого тижня закон про девальвацію /обниження вартості/ франка. Нова вартість 480 франків за 1 фунт стерлінг. Ця реформа французький уряд узасаднює тим, що брак співзвучності між франком з одного боку і фунтом стерлінгом та долларом з другого довів би до господарчої відокремленості Франції.

Лондон, 31.12.: Мин. тижня, в четвер в Палестині вибухла нова хвиля розрухів. З Єрусалимі, Яффо і Тель-Авіві нікому боятися на брит. установа і поліційні будинки. Брит. власті зарядили гострі протигаходи.

Лондон, 31.12.: З Китаю доносять: Генераліссімуо Чан Кай-ші з неворічкову зверненні до китайського народу запросив комуністів взяти участь в уряді, але під умовою, що окремі партії не будуть удержувати власних армій. Китайський уряд звернувся до ген. Маршала, амбасадора США в Китаї з проханням посередництва між урядом і комуністами.

Лондон, 31.12.: Сантра Великобританія і Сіам /Таї/ підпишуть марний договір. Буде це перний марний договір після останньої війни.

Лондон, 31.12.: В Німеччині /брит. колонія в Азії/ роз'яснено відеомове управління.

Лондон, 31.12.: З Париза доносять, що французький уряд визнає республіканський лад в Египеті.

Лондон, 31.12.: Італійський уряд дістав від своїх варяд всі італійські землі /матірні/ в дном 1. січня.

Лондон, 31.12.: Французький уряд має замір відтворити німецьке самоуправління з франц. землі в Німеччині.